

CANADA

Utgivens hvarje Onsdag i Winnipeg, Man., af FLEMING PRINTING CO. LTD.

"CANADA", den enda skandinaviska Veckotidningen i vester Canada, utkommer hvarje vecka 7-spaltigt, söndigt format, behandlar utslutande canadiska förhållanden, innehåller nyheter från In- och Utlandet, intressanta följelöningar, berättelser, etc. Abonnementsdelningen rekommenderas till ett noggrant studium.

PRENUMERATIONSPRIS: Helt År (6 förskott).....\$1.00 Halvt År do.60 Fjåradels År do.35 Helt År till Sverige, kronor 1.50 Halvt År do.85 Prenumerationsmedel insändas så väl i registrerat bref, som Post eller Express Money Order eller Postal Note. Dessa senare behöva ej registreras.

Lokal agenter önskas i alla platser, där landsmän något sig ned, och länmas god provision åt prenumerationsamlare.

Korrespondenser och nyheter, så väl som artiklar och uppsatser som beröra dagens frågor eller våra landsmäns särskilda förhållanden, skola alltid finna plats i tidningens spalter, såvida de ej komma i kollision med tryckföreningsföreskrifterna.

Bokhandel i förening med tryckeriet. Rikhaltig svensk och norsk o. dansk litteratur, ordböcker och läroböcker i engelska språket.

Tryckeri och Kontor är beläget på 259 Fountain Street, invid Sv. lut. kyrkan, och inviteras landsmännen till besök.

Adressera: CANADA, 259 Fountain St., Winnipeg, Man.

K. Flemming, Redaktör. J. E. Lidholm, Manager.

"Historien upprepar sig själv", heter det. I går sammanträdde det norska stortinget för att fatta beslut om att meddela svenska regeringen och svenska folket, att Norge önskar unionen med Sverige upphävd.

John Kinaman och Onkel Som äro inte sams längre. Boycotten mot amerikanska järnvägar och kanal mellan Canada och Mexico.

Northväst-Liberalerna

halva nu både i Alberta och i Saskatchewan konstituerat sig i vederbörlig ordning, valprogram antagits, lederna mönstrats och ledare utsatta. Det konservativa partiet har följt exemplet, men om man transkär de båda partiernas sammansättning, programlinje och ledare, må man hoppas, att det liberala partiet skall gifvas den ärofulla uppgiften att leda de respektiva provinsernas första öden.

Grundtonen i de liberala partiprogrammen anslags af Mr. Walter Scott, då han sade, att liberalernas motto var "fred och framstegskridande". Under det att de båda partierna nu stå jämsides med hvarandra vid starten och halva mycket genomsamt, måste man i synnerhet granska de män, af hvilka ledningen af partiet anföras och på hvilka ansvar utvandradt af programmet hvilat. De konservativa politiska ledarna hafva uppdragit skollinjerna, när Mr. Haultain förklarade efter omvalen i Ontario, att agitationen skulle fortsättas inom territorierna i den s. k. skollinjen. Detta är i och för sig ett kraftigt beslut, om liberalerna på något sätt förbundit sig att försvara eller verka på något annat än ett nationellt skolsystem. Men de vägra att rida på Mr. Maultains eller Mr. Bennets häpphäst, och därför ha de båda partierna nödgats göra inrätt mot hvarandra. Mr. Haultain utträdde i vintras, att om han vore vald till riksdagen, skulle han kunna rätta vår ställning till den norska revolutionen och lysnar med förtroende till våra varnande ord. Skulle det icke vara möjligt för den öfriga vänstertypen att med fixeringen af våra bredare öyer komma till den insikten, att ett folks enhälliga vilja måste betraktas som räddat på svågar, då den brutalt söndersliter de band, som blod, språk och land knutit kring folk af samma stam?

De norska trupperna, skriver en dansk, som nyligen varit i tillfälle att besöka deras ötningsplatser, hafva som bekant dragits samman på olika punkter längs östgränsen, men verka just icke imponerande, vare sig genom antal eller i något annat hänseende; möjligen ha de några för utomstående föröddade utmärkte egenskaper, men emellertid göra de obestridligen intrycket af att vara ganska tråkiga miliscoldater. Dock berömma deras off-

Hvad saken gäller.

Dr. Hugo Wickström skriver härom i J. P.

Det råder för närvarande en stor förbittring både i den svenska pressen och bland den svenska allmänheten rörande upplåtningen af den norska revolutionens insäbörd.

Nästans hvarje medborgare och hvarje tidning har sitt program med ganska ofta stora skiljaktigheter. Det finnes både "storvsnäsakar" och "småvsnäsakar", unionsvänner och unionsfjändar, monarkister och republikaner, sällvänner och frösvänner — men är öfra, att förlora börda under bruset af alla dessa stämmor, som i olika tonarter angiva skilda personers och grupper upplåtning af den norska revolutionen samt lemnar råd rörande de mått och steg, som med anledning häraf böra vidtagas.

Hvad har Norge gjort?

Det har: 1) Åtsatt en konung, som icke därtill gifvit den minsta anledning, enär han hvarken invecklat landet i några vidlyftigheter eller i något hänsende brutit mot dess grundlag;

2) uppsagt en union, som i 90 år skänkt landet fred och säkerhet samt litet det fritt utvecklade sig enligt de grundsatser, som dess representation bestämde.

Kan en förbundsbroder gifva dessa handlingar?

Det finns åtskilliga svenska tidningar, som därtill svara att de icke kunna vara blinda för de rättskränkningar, som Norge gjort sig skyldigt till, men att man icke bör fästa sig vid sättnen för revolutionen, enär detta under alla förhållanden måste bli lagvidrigt, utan i dess ställe fastslå det faktum, att hvad ett folk enhälligt beslutat måste ett annat, därmed förbundet folk acceptera utan gensaga.

Därför ropar dessa tidningar: "Fred med Norge! Rättvisa åt Norge!"

Satsen låter ju så klar, så oomsvärlig; man måste böja sig för ett folks enhälliga vilja, men huru klar och huru sann den än må synas, kan det finnas fall, då dess klarhet lider af betydande fläckar och då dess sanning är — lojn.

Låt oss något litet betrakta ett stycke af världshistorien, hvilket kan lemna ett parallelexempel på det spel, som nu är i fråga!

Det tyska förbundet (1815—1866) i dess senaste fas är särdeles lämpligt som belysningsmateriel i detta hänseende. Det tyska förbundet sammanfattade ett 40-tal stater och fria riksstäder, hvilka, på samma sätt som de svenska förbundsstaterna, utgjorde ett sammanhängande territorium mellan Canada och Mexico.

Emellertid tog Sachsen detta steg, det gick, i likhet med några andra förbundsstater, sina egna vägar och slöt sig till Österrike, som dock besydes af Preussen. De stater, som svikit sin stamsfäst, straffades hårdt: Hannover, Hessen-Kassel, Nassau och Frankrikt am Main indrog till Preussen, och Sachsen, som Preussen först haft för afsikt att införliva med sig, fick till detta land överläta högsta ledningen af sin krigsmakt och diplomati.

Då man från ser mindre skiljaktigheter, visar det sig att Norges brytande af unionen grundar sig på samma bristande upplåtning af stammens berättigade krav som de svikande tyska staternas upplåtning inom det tyska förbundet!

Hur enhälligt Norge än må ha fattat sitt beslut, utgör detta dock ett hot mot den skandinaviska stammens frihet och medför de största faror för dess bestånd.

Det är på denna grund vi med våra lungors hela kraft protesterar mot Norges stamförrädiska affär. Fortfarande afskyende den svenska högern, hvars inre politik möjligen Norge affär och driver värt eget land framåt mot revolutionen, påryka vi dock en nationell samling, ty inom kort kommer att afgöras, om vi skola kunna rädda vår gamla frihet eller icke.

I Jämtbygd förstår man denna revolution och lysnar med förtroende till våra varnande ord. Skulle det icke vara möjligt för den öfriga vänstertypen att med fixeringen af våra bredare öyer komma till den insikten, att ett folks enhälliga vilja måste betraktas som räddat på svågar, då den brutalt söndersliter de band, som blod, språk och land knutit kring folk af samma stam?

De norska trupperna, skriver en dansk, som nyligen varit i tillfälle att besöka deras ötningsplatser, hafva som bekant dragits samman på olika punkter längs östgränsen, men verka just icke imponerande, vare sig genom antal eller i något annat hänseende; möjligen ha de några för utomstående föröddade utmärkte egenskaper, men emellertid göra de obestridligen intrycket af att vara ganska tråkiga miliscoldater. Dock berömma deras off-

derare dem i höga ordalag, och då kan det ju ej vara en oanstående i ett bevis för berömmets berättigande. Bevisningen är emellertid den bästa möjliga. Kavalleriet lemna åtskilligt öfrigt till Genska, såsom och kavalleriofficerarne själla villigt medgifva, men hästarna äro förtäfliga och gå i bergen lika säkert som mulosnor.

UR NORGES HISTORIA

Forts. från sid. 14.

la, gula och gröna. Vinj sag där kaffkört, som var svart af ålder. Gårdarna utvecklade mat och gilltasvuxna flickor. De gamla rika återna hade intet, som var väskert. En ånka ville låna tio speier för att hjälpa sin studerande son. Häkonstad ville ej lemna den utan på kausion. Han tog 12 procent och mega på hvad han lånade ut. Vinj utbrister: "Efter krog såde man, att upplysning är liberalitet. Slukt eftermåle får ej dö, gamle Häkonstad!"

Wergeland lit narra sig af förtäflade åder, hvarfor han greps af denna bondleher, hvilken snart dog ut.

En viktig faktor i det nationella livet i Norge var den roll studenterna på den tiden spelade. I en liten universitetsstad hela världen utöfvar vänder sig allt om universitetet och studenterna bliva en makt. Med Kristianias växande storhet försvann så småningom senare studenternas betydelse. Men då staden blott hade 15,000 till 20,000 invånare och studenterna redan utgjorde 500 till antalet, var det anorlundt.

Studenterna voro en privilegerad klass med Köpenhamnsprivilegier. I Köpenhamn hade norrmän och isländare utgjort en sluten lykting mot danskarna. Vanligen starkt och begäfvade, representerade norrmännen ganska väl sitt hemland, hvilket de senare studenterna i Kristiania också ansågo sig göra, landets blomma och själ skärma att leda dess utveckling.

På den tiden voro i Kristiania icke slott och universitet bygda, och en lefva personer, som då plögde på på jakt på den nuvarande Stortingsplatsen. Det var således klart, att Studentsamfundet, som stiftades 1818, genast från början skulle komma att spela en stor roll. Från 1824 utvecklades det till en klubb, i hvilken anhandlingar, sites och diskussioner höllos. Senare väcktes det politiska intresset genom lösnad utländska tidningar och hälländat af diskussioner.

Det blev flere och flere, som ville hemåt. Studentsamfundet till hvad Schæffer översatte till svenska politiska pånyttförelse. Andra ville hålla politik ute och göra studentföreningen literär och vetenskaplig. Den förra faktionen hade till höfding Wergeland, den senare Welhaven.

Henrik Arnold Wergeland (1808—1845) är den största gestalten i Norges literaturhistoria, en nationalh hjälte, en kanoniserad utvecklings- och framstegskridandets man. Wergeland dog vid 36 års ålder, men efterlemnar en stor litterär produktion, trots han lejde med på alla områden. Själl vilje han vara blott diktare, men var folkprophet och folklödare, hysande samma upplåtning om diktarkallet som Björnson, hvilken store föregångare han var.

Namnet Wergeland är hämtadt från gården Verklind i Sogn. Färderna var läkare, fadern präst. Den senare, Nils Lassenes, antog namnet Wergeland. Denne, en stridbar, äregrig man, ifrade för föreningen med Sverige och var en af Eidsvoldmännen, själl proet i Eidsvold. Hans hustru var af den konstnärligt begäfvade danska släkten Thaulow, ur hvilken senare en af Norges störste målare framgick.

Egendomligt är att Henrik Arnold Wergeland skref sitt hufvudverk, en diger bok på 720 sidor, vid blott 22 års ålder. An egendomligt är, att kanske knappt tio måniskor list den i sin helhet. "Skabelsen Menesket og Messias" utgör en spekulation över människosläktets tillvaro och djupaste mysterier. Det hela utgör en serie af storslåtade improvisationer, omslutande hela människlighetens lif och stödda på rationalismens världsåskådning. Styckevis är arbetet mycket list och högt skatadt. "Den Engelske Lods", på börjad 1844, är Wergelands sista stora verk och hör till det vackraste han skrivit. Wergeland ansågs i vissa kretsar för ett stort geni, af andra för raka motsatsen. Kritiken kom till orda genom hans store medfärdare Welhaven.

J. S. Welhaven (1807—1873) var i mycket Wergelands motsats. Något öfrigt, mildt var hos honom förmodat med något skarpt, tvärt. Han liknade sig själl vid rosenbusken med dess rosor och tömen. Sina milda egenskaper hade han ärit af ledarna, som var präst på lasarättet för spetsläska i Bergen. Från modern, född Cammermeyers, fick han i ärt sina stridbara egenskaper. Welhaven utgör en blandning af kängtan efter frid och kamplystnad.

Welhaven var god tecknare och ville bliva målare. Hans lärare, Sagen, uppmanade hans konst-

närjiga anlag, men ledaren ville att han skulle bliva präst. Welhaven tog studenten och sin andra examen, men vilje ej studera teologi. Han tecknade och spalt i Kristiania, men uppträdde alltid elegant. Han var som tecknare ej dugande och framledde en sorglig ungdomstid.

Då uppstod kolossen Wergeland, hvilken diktnings redan från början väckte upseende. Wergeland och Welhaven voro kamrater i Studentsamfundet och som alla studenter på den tiden "du" med hvarann, men ej intima vänner. Welhaven föregådes öfver Wergelands språk och formlöshet och tänkte icke dunkelt. Tegens princip, att det dunkelt säga är det dunkelt tänka. Welhaven skref anonymt en dikt mot Wergeland. Detta god uppslaget till de världiga literära fejden mellan de bägge diktar-niellenä benämnda "Stampejden" (1831—1832), "Demningsstriden" (1834—1835) och "Campbellerslaget" (1838). I dem alla drog "strategiskt" Wergeland ständigt det kortare strået, ty han var klumpig och grof i sin polemik. Welhaven däremot smidig och bätande kvick. Hela det literära och journalistiska Norge tog en i frid del i dessa strider och delade sig i två läger, af hvilka Wergelands var det mest manstarka, men Welhavens städde det bäst rustade.

Wergeland fortsatte samtidigt sin verksamhet att fara omkring som en folkprophet för att uppmanna allmoget till renlighet, idoghet och andlig odling. Han inforskrif från, uppträdde folkbibliotek, utgaf en häftekritik för allmoget, senare en för arbetarne, hvilka bägge publikationer pågingo till hans döda. Han kände sig af ansvar för hela folket, som förstod och afskade sig från. Skalden förstod menige man mindre, men han led för norska folket en dess egen hjälte.

Welhaven utgaf år 1834 en stridbart kräftigt dikt, kallad "Norges Dæmring". Detta hans första uppträdande som diktare gjordes med en samling formelt fulländade sonetter. Det var egendomligt att Welhaven skulle ställa sig i kamp mot den starkaste rörelsen i landet, den Wergelandska. Detta har mycket kritiserats, men mindre berättigadt, ty det bevisar mot hos en man, som ställer sig själl i bred, hvilket ej var underligt, ty polemik ljepers bit alltid oklar.

"Norges Dæmring" väckte räsande förbittring i Wergelands läger. En hel massa stridskrifter växlades. Wergelands fader deltog i striden. Han är våldsamt mot att ha utskällt hela Norge.

År 1838 medförde en hånelse, som afslutade striden. En täffingsinbjudning hade utgått om att skriva ett skådespel med ämne "The Campbells". Munch tog första priset, Wergeland andra. Wergelands stycke blef också uppförd. Vid första representationen märktes svaga utvisningsförsök. Men till den andra hade den Welchavska klockan besjått, möta upp för att ställa till skandal i Welhaven, Stang, Schweigaard, Ducker m. fl. af Norges senare yppersta män uppstämde en hyviskonsert från parterren. Då stycket näst af bryttas och regissören kom att besträvas tornen, möttes han af ett bombstämment af äppeln från galeriet.

Men Wergelands vänner voro också där. Efter hvisningsarna föllde utbrutt af Wergelands kik medelst applåder. Det var då vild uppståndelse och handgemäng med kikare, portnycklar, käppar, näfvar. Hvisarna redovos ut på platsen utanför teatern, hvarst striden fortsattes. Den bemäddas sedan "Campbellerslaget". Men med fejden mellan Wergeland och Welhaven var det nu slut. Dädan efter ging de hvar sin väg på sina skilda diktarbanor.

Norges natur var då upptäckt i sin storslagna säregenhet först efter Wergelands tid. Jotunheimen var okänd. Blott några af de tamaste partierna af Norges sköhet vid Kristiania och Hardanger voro kända. Bönerna funno Norge fullt. Dakotas prärier finna de storslåtade vackra, men ik snart som hemfögtas till de gamla fjällarnas. Stadsbefolkningen kände ej naturen, ej heller kände den folkdiktningen. Fredrika Bremer skref till Wergeland och bad om material för en uppsats om norsk folkpoesi. Wergeland svarade, att han visste ej om någon sådan lanns.

Welhaven kom efter sin polemiska period in under den folkliga påverkningen i litteraturen (1845—1857). Welhaven blef folkdiktnings förste man, ehuru han omsatt te dess stödet på sitt sätt.

Welhaven utvecklades sent, och det är ett märkligt fenomen, att en diktare finner sig själl så sent som han gjorde. Wergeland var en snäll skriftmaskin. Welhaven föll de med smärt och var en egendomligt fin, sart natur, som ej kunde skriva hvad som hilet för hvem som helst. Han önskade skriva för dem ensamt, som vilje göra sig litet bryderi för att förstå honom. "Evyind Bolt" och "Dyre Vase" äro ett par af Welhavens yppersta dikter.

Forts.

PATENTS PROMPTLY SECURED

We solicit the business of Manufacturers, Inventors and others who require the assistance of having their Patent business transacted by Experts. Preliminary advice free. Charges moderate. Our Inventors' Adviser sent upon request. Address: H. Munn & Co., New York City, U.S.A.

SNUS and TOBACC samt cigarrer m. m. tillhandahålles i parti och minst hos ERZINCERS, MCINTYRE BLOCK-WINNIPEG

LIKRESORJARE J. Thomson & Co. 501 MAIN STREET Midt emot City Hall. Telefon 1

A. S. BARDAL Begravnings Byrå Begravnningar utföras formt och till moderat pris. Hyrskuskver, 14 kl. droskor. Telefon 306. Adr: cor. ROSS & NENA

The Excelsior Life Insurance För våra populära och resonabla Lifförsikringspolicer hänvid eder till undertecknad för vilkor et Pengar utlånas på Farm- och Stadsegendom mot låg ränta, där lif försikringspolicer finnes. A. HALLONQVIST. Special agent, 293 ELLIS ST.

V. E. D. Tamarac, Gran, Pine, Ek och Björk, Pople, blåsta slag till lägsta möjliga priser. O. SIMONSON 116 CHARLES STREET Telefon 2255.

Finaste slag af viner, likörer och cigarrer. Första klass inredning. The Market Hotel Midt emot City Market. 145 DUNDAS STREET Pris: 1.50 pr dag P. O'CONNEL, Prop.

60 YEARS' EXPERIENCE PATENTS TRADE MARKS DESIGNS COPYRIGHTS & C. MUNN & Co., 35 Broadway, New York

DET ÄR FARLIGT ATT HA DÄLIGA NJURAR. Experimentera icke med billiga, arliga patentmediciner. Skaffa Er en osvåkiga, säkra böten FERROZONE.

Tusentals behålla sig vid fullkomlig hälsa och fria från njurkomplikationer genom Ferrozone. Bland dem uttrycka sig i de mest berömda ordalag om Ferrozone är Mr. Chas. F. Olive, af "The Gazette", St. John, N. B.: "Under sju års tid hade jag njurlidande," säger Mr. Olive, tills jag helt nyggen led tortyr. För några månader sedan antog mitt tillstånd en mycket allvarlig form. Jag råddrägade flere läkare i staden, tog in olika slags piller, men utan ringaste hjälp. Jag led af intensiv smärta i lumsken, och den tilltagande svårigheten af min åkomma dref mig att försöka Ferrozone. Det gaf mig hastig lindring, och tt half dussin askar botade. Ferrozone kan jag rekommendera särskildt som ett medel för dåliga njurar". — Chas. F. Olive.

Ferrozone icke allensat botar njurkommmor, utan också sådana krämpor som Rheumatism, Gikt, Ländvärk, Hudutslag, Sockerjuka, Dåsighet och Nervositet, som äro förorsakade af att njurarna äro i ordning. Det neutraliserar och föröfrar allt gift i systemet, renar blodet, och rycker upp försäppad energi. Den är på samma gång mild och säker. Kostar \$5.00 pr ask, eller sex för \$2.50. Öfverallt hos apotekare, eller pr post från de Ferruzzone Company, Kingston, Ont. Uraktligt icke att skaffa er Ferruzzone senast-det skall göra er klink.

Godt-Köp endast denna vecka!

FRUKT - SAFT

i helbuteljer. 25c. Kontant. GUSTAFSON & CO. Phone 294 325 LOGAN AVENUE, WINNIPEG.

SKANDINAVER, SE HIT! Calgary och Omnejd FARMLAND

Brukadt och Obrukadt Kännedomen om detta distrikt och dess lämplighet för jordbruk håller på att sprida sig hastigt. Se vår lista innan Ni KÖPER annorstädes. Vi halva den ende Skandinaviska vägledare i staden.

W. S. Lazier & C 813 Center Street, - Calgary, Alta P. O. Box 223 Phone 137

Atlantic Steamship Agency BILJETTER till och från Skandinavien och Finland, med alla Atlantiska linier. Om ni ämnar sända efter anhöriga eller vänner, skrif till oss efter biljettpris. Biljetter från alla skandinaviska hamnar till lägsta priser. Nuvarande biljettpreis från Skandinavien \$30.00, från Liverpool \$2.00. Hänväder till W. J. P. Cummings General Steamship Agent, C.P.R. Office, WINNIPEG, MAN.

Sommaren nalkas och törsten ökas. Kom ihåg, att vi tillverka MINERAL-VATTEN - OCH - LASKEDRYCKER

E. L. DREWRY. - Bryggeri, Kanada Permanent Western Canada MORTGAGE CORPORATION.

Hufvudkontor: Toronto, Adelningskontor: Winnipeg. Penninor utlånas på fastighet eller land mot lägsta gälland i Farmland till salu. Köpare skall finna det fördelaktigt att aminera vår lista först. Skrif efter vidare upplysningar till W. M. FISHER, Manager i Manitoba Branch

Den sviker aldrig. DR. PETER'S KURIKO

Pastor Wm. Schuff, 412 Clinton Ave., Newark, N. J.: "Kuriko har med Guds välsignelse Avigabragt undrasvärda resultat." En tanke uttryckt tusen sinom tusen gånger af sjuka och lidande. Sänd efter en liten pamflett, innehållande liny från hvarje stat i Unionen angående den gamla, beprövade örtmedicinen. Adressera DR. PETER FAHRNEY, 112-114 South Hoyme Avenue, CHICAGO, ILLINOIS.

FRIA HEM i vestra CANADA

äro ännu tillgängliga i många delar af provinser Manitoba, såväl som i de angränsande distrikten af Assiniboia och Saskatchewan amt i Alberta. Exkursionsaffärer för nybyggare till Västra Canada erhållas på alla platser i Förenta Staterna tillsammans med alla upplysningar om huru man skall tillförsäkra sig en FRI FARM i det stora hvetedlingsbältet, om anhållas därom inändes till Superintendent of Immigration, Ottawa, Canada. Skrif till hvilken som helst af reeringens agenter i Förenta Staterna eller Superintendent of Immigration, OTTAWA, CANADA.

Commissioner of Immigration, WINNIPEG, MAN., CANADA.

O. Swanson, 315 Jackson street, St. Paul, Minn.